

Facebook per a investigadors

Una empresa alemanya gestiona una xarxa social creixent per a investigadors de tot el món. Ara, la societat Max Planck vol provar el nou portal.

Hi ha tanta concurrència que sembla que es regalen títols de doctor. Al voltant de 1.500 investigadors nous s'hi inscriuen cada dia. Vénen de totes les especialitats i de totes les zones del món: el lingüista de Califòrnia, l'economista de Sud-àfrica, l'expert en escarabats d'Egipte.

ResearchGate, fita de la migració global d'erudits, és una xarxa social d'internet. És que ara, de sobte, els homes i dones de la ciència –sempre austers– cerquen sociabilitat, un poquet de safareig entre el laboratori i els congressos?

A primer colp d'ull funciona igual que Facebook o qualsevol altra xarxa social. Els nous membres emplen un *perfil* en què donen informació pròpia, fan contactes i discuteixen en diversos grups; això sí, és evident que no ho fan com a passatemps. Els temes abracen des de l'“antropologia forense” (138 membres) fins al “modelatge de material dels dipòsits d'hidrogen” (72), passant per la “cirurgia de la mà” (57).

La necessitat d'intercanvi és, òbviament, gran. Més de 300.000 investigadors ja es troben reunits sota l'adreça ResearchGate.net. Déu n'hi do, per a una central en línia que fa només dos

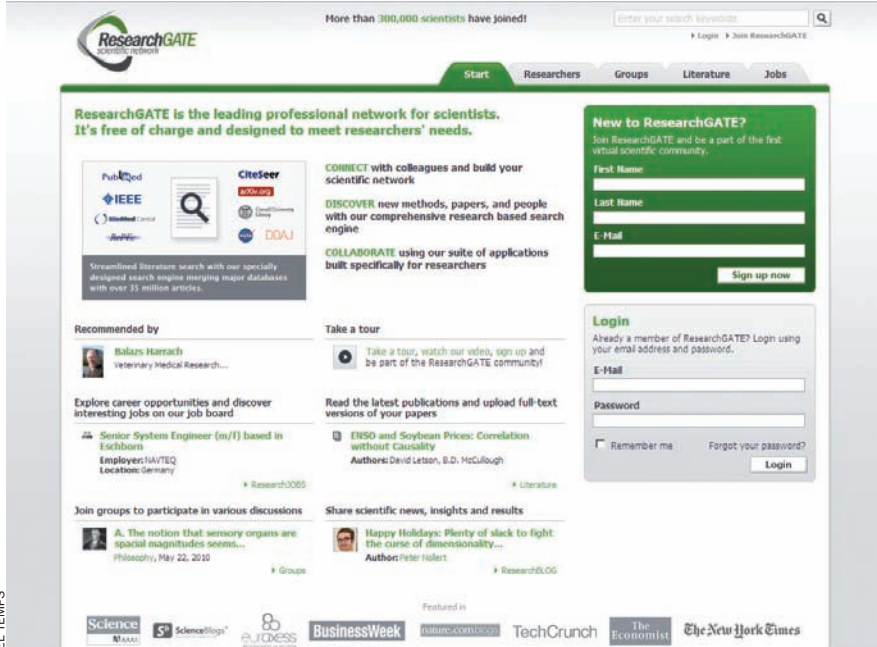
anys que aparegué a la xarxa. L'empresa gestora s'ho compon amb dues oficines modestes a Berlín i a Cambridge (Massachusetts).

ResearchGate és obra de tres investigadors joves. El viròleg Sören Hofmayer, de 28 anys d'edat, i Ijad Madisch, de 29 anys, es conegueren a Hannover (Alemanya). Madisch, fill de pares siris, ara fa intercanvi a la Universitat de Harvard (Cambridge, Massachusetts) i s'ocupa de la seu. L'encarregat de les instal·lacions tècniques és Horst Fickenscher, un informàtic de la ciutat alemanya de Passau que té 29 anys d'edat.

I prompte aquesta xarxa florent creixerà d'una manera considerable. La societat Max Planck (MPG) vol fer servir la infraestructura de ResearchGate. Si tot funciona com és planejat, enguany mateix la societat crearà una xarxa filial pròpia. 12.000 investigadors, repartits en uns vuitanta instituts de gran reputació, poden intercanviar coneixements

EL TEMPS

EL TEMPS

A dalt, els fundadors de la xarxa –Hofmayer, Madisch i Fickenscher–, interconnectats pel nou programari de videoconferències de ResearchGate. A baix, pàgina web de ResearchGate.

sense ser molestats per estranys. Al mateix temps, es troben connectats a la plataforma pública, a l'eixam de la competència mundial.

La decisió de col·laborar encara no és ferma, però Andreas Trepte, membre de la MPG, director del projecte de canvi, és optimista: “Volem intentar-ho”, diu.

L'experiment no té precedents. Demuestra que les xarxes socials també es prenen en consideració per a treballs seriosos. L'MPG n'espera un intercanvi viu entre els científics dispersats, per sobre les fronteres de les especialitats i dels instituts. Sovint la investigadora genètica necessita un estadístic, o el

neuròleg una biòloga cel·lular: ResearchGate proporciona els camins més curts per a trobar-los.

El tracte amb la tecnologia superior es pot aprofitar del contacte a través de la xarxa. “Per exemple, tenim molts espectròmetres de masses molt cars –diu Trepte–, però la gent que hi treballa sovint no saben res els uns dels altres. De vegades saber els trucs correctes sobre com canviar-hi les lents o com adaptar-ne el programari pot ser decisiu.”

La xarxa social farà que els treballadors estiguin més ben connectats que no pas aquells que només tenen una relació temporal. Dels 12.000 caps de

l'MPG, al voltant de dos terços són doctorands, joves investigadors convidats de l'estranger; i la majoria se'n tornaran a anar d'aquí a pocs anys. “Avui dia molts científics es mouen pel món de la mateixa manera que abans s'hi movien els treballadors manuals”, diu Trepte. La xarxa social ha d'ajudar-los a mantenir-se en contacte i, alhora, ha de contribuir que les seues experiències no desapareguen amb ells. Perquè allò que s'intercanvia en línia roman disponible: “Els qui vinguen després, poden llegir-ho tot”, diu Trepte. “Açò també ho veiem com una gestió empresarial del coneixement.”

L'MPG va treballar durant molt de temps en un campus virtual. Però finalment la unió amb ResearchGate, tan oberta, sembla més atractiva –no en darrer terme per als investigadors, perquè tot allò que investiguen en aquesta plataforma no es perd, en cas que un dia abandonen la MPG.

A més, els fundadors de la xarxa proven de seduir amb tota mena de funcions útils. Per exemple, si algú planeja un nou experiment pot introduir una breu descripció en un camp de cerca, i a continuació el programa registra un índex de més de 35 milions de treballs publicats. D'aquesta manera, es pot esbrinar si ja s'ha provat alguna cosa semblant, o fins i tot la mateixa. En cas de dubte, estalvia molt d'esforç.

Un cercador expert permet de trobar col·legues que, com apareix a la descripció del perfil, saben, per exemple, de cultiu cel·lular o de geometria fractal; amb Google hom podria haver de cercar i recercar eternament en l'amplitud de la web.

Qui tinga preguntes concretes, simplement ha d'afegir-se a la tertúlia. Precisament, el grup “Mètodes” és particularment popular (2.241 membres). “S'hi tracten sobretot els problemes diaris al laboratori que sovint no deixen treballar”, diu el fundador Hofmayer.

Fa poc, un toxicòleg de Karlsruhe va preguntar per un colorant per a marcar l'ADN en cèl·lules; en 24 hores obtingué respostes d'una biòloga cel·lular del Brasil, un bioquímic indi, un investigador de càncer australià i una genetista molecular turca. Dies després també va contestar un sicilià ressaquer.

Hi un altre avantatge no tan espectacular, però que per a molts navegants

pot ser determinant: de la mateixa manera que al Facebook, sense fer res, ja estan en connexió amb tots els seus contactes: si algun publica un nou document, escriu una notícia breu o recomana de llegir un treball interessant, se n'assabenten automàticament.

Molts investigadors, per exemple, tenen bons contactes, però sovint només dins la seua petita especialitat. Sönke Bartling, metge del Centre Alemany d'Investigació del Càncer, dirigeix un grup que cerca nous sistemes de projecció d'imatges per a la tomografia per ordinador; i, a més, especialment per a l'observació del batec del cor d'animals petits amb tumors. És un camp d'investigació rar i Bartling s'alegra quan pot eixir dels límits de la seua especialitat. "A ResearchGate hi he trobat un cardiòleg que ara fa servir la meua tècnica", diu. "I un informàtic amb qui puc discutir sobre les subtilitats del processament d'imatges."

El bioquímic alemany Tim Hucho coordina a la xarxa social un projecte de la investigació del dolor en què participen 35 col·legues en nou grups de treball. La plataforma connectada els ofereix un àmbit tancat en què els estranys no poden accedir. Tampoc en la ciència no es comparteix tot amb tots. Les persones no autoritzades ni tan sols s'assabenten que existesca aquest grup d'Hucho.

Per tant, els membres de cada grup poden posar-se a treballar ben despreocupats. Al seu fòrum van discutint el curs del treball. Fins i tot els manuscrits s'originen en línia: qui vulga aportar-hi alguna cosa, es descarrega el document i després el torna a penjar; les versions antigues es conserven. "Per correu electrònic no seria possible –diu Hucho–. Amb tant de vaivé es perd la visió de conjunt."

L'empresa gestora vol que prompte es puguin fer conferències a través d'internet. Es tracta que els investigadors es veguen els uns amb els altres a la pantalla i puguin dibuixar en temps real sobre el document que visualitzen.

Però la verdadera bomba s'amaga darrere d'un servei poc cridaner: els investigadors poden incloure al seu perfil una llista de les seues publicacions, i la majoria de les obres les poden penjar completes.

Durant molt de temps, açò només ho podien fer les revistes especialitzades, i

EL TEMPS

Gràcies a les videoconferències, els investigadors de ResearchGate es poden veure els uns amb els altres i poden dibuixar en temps real sobre el document que visualitzen.

adquirir-les és car. Això no obstant, últimament aquest model de negoci ha estat sota pressió; finalment el contribuent finançava gran part de la investigació, del qual s'aprofita l'editorial. Per això nou revistes de cada deu permeten als autors que publiquen els treballs propis, si més no a la seua pàgina web.

Això fa que ResearchGate siga profitosa. "El perfil de l'investigador a la nostra xarxa és comparable amb una pàgina inicial d'una web", diu el fundador Hofmayer. Els ordinadors de l'empresa vinculen cada publicació mencionada de la seua xarxa automàticament a un registre, en el qual s'emmagatzemen més de 20.000 revistes. Així l'investigador sap de cada article seu quan i de quina manera se n'ha fet ús. "Fins ara quasi ningú no sabia què hi havia disponible", diu Hofmayer. L'objectiu és un fons de coneixement lliure que s'enriqueix ell mateix en la central en línia. "Òbviament, açò no agrada a les revistes –diu Hofmayer–. Fins ara, les publicacions eren un mercat milionari segur."

Tanmateix, ResearchGate també necessita ingressos. Fins ara els diners

vénen sobretot d'una borsa de treball connectada. Més endavant, els grans arrendadors com la societat Max Planck aniran en augment, cosa que contribuirà als beneficis. Ja es negocia amb universitats i més associacions d'investigació.

D'una altra banda, l'empresa es veu com una part d'un moviment que aspira a un saber més obert. Sota l'epígraf "Open Access", hi entren sobretot investigadors joves per tenir l'accés més lliure possible al benefici dels seus treballs. Molts creuen que les xarxes socials serien un mitjà adequat. Ací també es podrien publicar imatges i dades primàries d'experiments en curs: tot el món de les especialitats hi podria intervenir.

L'home de la MPG, Trepte, pensa en més projectes. "Fins ara només es publiquen els èxits –diu ell–. Però també serien educatius els innombrables experiments dels quals no s'ha tret res."

Aquell qui siga a temps d'aprendre dels fracassos, no els repetirà. I hi ha res millor que una comunitat digital de la xarxa, per a una revista de fracassos?

Manfred Dworschank

Traducció de Beatriu Vallès